

Dosarul nr. 2ra-270/23
2-22008339-01-2ra-17022023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. N. Moldovan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Malîi, A. Braga, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de Vasile Moldovanu, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Moldovanu împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a plângerii depuse în ordinea art. 313 din Codul de procedură penală și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare,

împotriva deciziei din 17 noiembrie 20022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Vasile Moldovanu și s-a menținut hotărârea din 10 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 20 ianuarie 2022, Vasile Moldovan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării de către Judecătoria Căușeni a dreptului său, la examinarea plângerii din 5 ianuarie 2022 în termen de 10 zile și dispunerea încasării din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său, a sumei de 30000 lei, cu titlu de compensare a prejudiciului moral, cauzat prin încălcarea de către Judecătoria Căușeni a dreptului la examinarea plângerii sale din 5 ianuarie 2022 în termen de 10 zile.

În motivarea acțiunii a indicat, că la 5 ianuarie 2022, a depus la Judecătoria Căușeni o plângere în baza prevederilor art. 313 din Codul de procedură penală, solicitând anularea ordonanței din 2 decembrie 2021 a procurorului în Procuratura raionului Căușeni, Maria Cojocar și ordonanței din 28 decembrie 2021 a procurorului șef-interimar al Procuraturii raionului Căușeni, Sergiu Mocanu, reluarea procesului penal R-****, sub nr. **** din **** **** ****.

A notat că, durata examinării plângerii sale din 5 ianuarie 2022 este

incompatibilă cu cerința „termenului de examinare a plângerii”, prevăzută la art. 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, potrivit căreia plângerea se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 10 zile, cu participarea procurorului și cu citarea persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii.

În acest context, reclamantul a punctat că, potrivit jurisprudenței de referință degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, rezonabilitatea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei, ținând cont de următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și al autorităților relevante și importanța cauzei pentru reclamant, iar în cazul în care speța implică o complexitate semnificativă, urmează de menținut justul echilibru între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări ai justiției.

Însă, în speță termenul de examinare a plângerii sale din 5 ianuarie 2022 nu este unul rezonabil, demonstrând un caracter excesiv, deoarece plângerea menționată până în prezent nu a fost examinată, fapt ce denotă că autoritățile competente nu reacționează adecvat întru respectarea termenului rezonabil la examinarea cauzei, dând dovadă de un comportament inadecvat și cu rea-credință.

A susținut că, i s-a cauzat un anumit stres și frustrare ca rezultat al încălcării dreptului său la examinarea plângerii din 5 ianuarie 2022, în termen de 10 zile, deoarece este pensionar în vârstă de 69 de ani, fiind nevoit să aștepte încheierea Judecătoriei Căușeni, ce tolerează acțiunile ilegale ale Procuraturii raionului Căușeni, care nu a efectuat investigație efectivă a plângerii sale privind atragerea la răspundere penală a persoanelor cu funcție de răspundere din cadrul Primăriei sat. Baccealia, raionul Căușeni, Svetlana Țibîrnă și Veaceslav Onoi, astfel fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 par.1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Reclamantul a solicitat constatarea încălcării de către Judecătoria Căușeni a dreptului său, la examinarea plângerii din 5 ianuarie 2022 în termen de 10 zile și dispunerea încasării din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său, a sumei de 30000 de lei, cu titlu de compensare a prejudiciului moral, cauzat prin încălcarea de către Judecătoria Căușeni a dreptului la examinarea plângerii sale din 5 ianuarie 2022 în termen de 10 zile.

Prin hotărârea din 10 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Moldovan, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 10 mai 2022, Vasile Moldovan a declarat apel, solicitând casarea hotărârii și emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a acțiunii.

Prin decizia din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Vasile Moldovan și s-a menținut hotărârea din 10 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a notat că, examinarea plângerii înaintate de către Vasile Moldovan în ordinea art. 313 din Codul de procedură penală împotriva ordonanței din 2 decembrie 2021 a procurorului al

Procuraturii raionului Căușeni, Maria Cojocaru și ordonanței din 28 decembrie 2021 a procurorului-șef interimar al Procuraturii raionului Căușeni, Sergiu Mocanu, nu a avut loc din vina instanței de judecată, iar Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu acordă dreptul în mod automat la constatarea faptului că instanța a depășit termenul rezonabil pentru examinarea pricinii în situația în care părțile în mare măsură au contribuit la prelungirea acestui proces.

Instanța de apel a stabilit că, în speță nu există careva motive de tergiversare a examinării plângerii depuse de Vasile Moldovan la 5 ianuarie 2022, or însăși respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept, tergiversare a examinării cauzei, din care motiv nu se rețin argumentele apelantului în acest sens.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a punctat că, termenul rezonabil urmează a fi apreciat în colaborarea și cu termenii prevăzuți de legislația procesuală civilă, fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea unor principii fundamentale ale dreptului procesual civil, cum ar fi: principiu disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces, reglementări prevăzuți de art. 26 și art. 27 din Codul de procedură civilă, principii care în ansamblu lor materializează dreptul părții la un proces echitabil.

Instanța de apel a concluzionat că, pretenția reclamantului privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a plângerii depuse în ordinea art. 313 din Codul de procedură civilă este una nejustificată și poartă un caracter declarativ fără a dispune de careva suport probatoriu și legal.

La 17 ianuarie 2023, Vasile Moldovan a declarat recurs împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea recursului a manifestat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând argumentele indicate în cererea de apel și cererea de chemare în judecată.

Suplimentar, a invocat că instanța de apel nu a ținut cont că, durata examinării plângerii din **** * era incompatibilă cu cerința „termenului de examinare a plângerii” prevăzută de art. 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, potrivit căruia plângerea se examinează de către judecătorul de instrucție în termen de 10 zile, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei care a depus plângerea, precum și a persoanelor ale căror drepturi și libertăți pot fi afectate prin admiterea plângerii.

A susținut că termenul de examinare a plângerii din **** * a început să curgă de la 05 ianuarie 2022 și a expirat la 15 ianuarie 2022, pe când instanța de judecată a examinat-o abia la 31 mai 2022. Respectiv, plângerea s-a aflat spre examinare în Judecătoria Căușeni timp de 4 luni și 26 zile, astfel fiind încălcat termenul de examinare.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură

civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 17 noiembrie 2022. La 09 ianuarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat, prin intermediul oficiului poștal, lui Vasile Moldovan copia deciziei (vol.I, f.d. 241 verso), însă date privind recepționarea acesteia lipsesc la materialele cauzei.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, recursul depus de Vasile Moldovan, la 17 ianuarie 2023, se încadrează în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

La 17 februarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (vol. II, f.d. 8).

Până la examinarea admisibilității, Ministerul Justiției nu și-a valorificat dreptul său procedural și nu a depus referință.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Vasile Moldovan împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând temeiurile recursului declarat de Vasile Moldovan, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, 17 ianuarie 2023, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către

instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursului declarat rezultă că, Vasile Moldovan nu a indicat nici unul din temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data de 17 ianuarie 2023.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat de către Vasile Moldovan nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar

chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Vasile Moldovan nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Vasile Moldovan împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi